

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2.50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upraviništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Krivicica, izvršena nad Schmeidekom.

Kdo je Schmeidek? Eden izmed naših tovarišev, majhen — skoraj neznan po osebi. Toda ni vse majhno, kar je navidez neznan, in tudi Schmeidek moramo šteti med prve v naših vrstah!

Pred 15-letji je zapustil učiteljske in pred 12 leti je prišel na novo ustanovljeno šolo na Rovah. Kot mož dela, skromen v svojih željah in nadah, se je oprijel dela v preprostih Rovah z vso ljubeznijo. Mislil si je pač: Lepo je samo tam, kjer dobi mož zadoščenje v delu!

In Schmeidek je mož dela! Njegova šola, njegovi učni uspehi so bili vzor sedem, njegov vrt pa stoji med prvimi v kamniškem okraju. Iz pustega, težkega ilovnatga sveta je napravil vrt, ki omili vsakomur posej rovske šole. Koliko dela, skrbi, ljubezni in stroškov je zadelanih v šolskem vrtu rovskega — to ve ceniti samo tisti, ki je ta vrt videl in ki ve vrtno delo tudi soditi!

Schmeidek pa ni delal samo v šoli in na vrtu — delal je jako plodovito tudi v občini. Vodil je nekaj let na novo ustanovljeno mlekarico, tako da je bila glede gospodarstva prva v deželi, in ustanovil je tudi sadijarsko zadrugo. Ker pa je zahteval končno Schmeidek za svoje veliko delo pri mlekarici neznan zaslužek, mu nehvaležno ljudstvo tega ni pripoznalo, in od tedaj živi Schmeidek le šoli in vrtu.

Smoter mu je bil: »Tu ostaneš do svoje smrti.« — In po tem smotru je uravnal vse svoje delo! Izbral si je zato za družico svojega življenja domačinko, da bo bolje razumevala in pospeševala njegovo delo za občino. In res — razumevala ga je, kakor bi ga malokatera ženska mogla: delila je z njim zvesto skrb in nadlego.

»Tu ostaneš do svoje smrti!« Zato se ni strašil stroškov za napravo dvojih res uzornih ulnjakov, ni se strašil stroškov za napravo kokošnjaka in stoterih stvari, ki jih rabi vzoren gospodar, ki

meni zapustiti dom šele ob pozni smrti! Celo podstrešno sobo si je napravil na lastne stroške! Da, s težkimi novci si je napeljal ob stenah šolskega poslopja žičasto napravo, po kateri izpelje vzorne špalirje!

»Tu ostaneš do smrti!« Da, da — do smrti — ko bi klerikalnih hudobij ne bilo!

V rovske fari ni živel samo Schmeidek, ampak živi tudi katoliški župnik, ki je z zavistjo gledal, da živi v fari še nekdo, ki je večji po delih, kakor je on, to je — Schmeidek! Pa župnik manj kot učitelj? Ne, ne — to ni mogoče!

In začelo se je tisto podrobno skrivno in očitno delo proti učitelju. Schmeidek pa, svest si svojega dela, svest si, da je bil več kot zvest izpolnjevalec zakonov, se je drznil klerikalni oblasti oporekati! Ni zlezel pod klop — ne, temveč rabil je v svoji razburjenosti besede, ki so sicer same sebi malenkostne, izrečene na nepravem kraju pa so bile vendar zadosten vzrok tožbi zaradi žaljenja časti.

In Schmeidek je bil obsojen! Malenkostno sicer, a popolnoma zadosti za svoje nepremišljene besede! Če pa velja tudi v Turčiji: enkrat kaznovan, zadosti kaznovan! — ne velja to na Kranjskem!

Schmeidek je grešil, ker se je uprl klerikalni prepotenci! Župnik in učitelj ne moreta živeti skupaj! Eden mora proč — in ker nad župnikom nimamo oblasti — ergo: proč z učiteljem!

In res! Iztrgali so Schmeidka iz njegovega doma, z njegove njive, ki jo je obdeloval tako skrbno! Da, da — sejale je in negoval, ko pa gre pšenica v klasje — proč s Schmeidekom — žanje naj sadove kak koritar!

»Tu ostaneš do smrti!« — Tako ponavljajo svoje geslo, tovariš, kajne — in kar verjeti ne moreš, da je res, kar bi tudi v Turčiji ne bilo mogoče! Po tebi polje srd in divja obup, v očeh ti blišče solze, ko gledaš svojo dozorelo pšenico, ki jo pa požanje — kak koritar!

Pa zaman tvoj srd in obup in solze! Že enkrat kaznovan, moraš za svojo malenkostno nepremišljenost doživeti drugo neprimerno hudo kazen: iztrgali so te iz

tvoje dozorele pšenice na Rovah, pa te poslali v neobdelano ledino — na Krtino.

Schmeidek! Saj tam dobiš prav tako pust svet, kot si ga nekdan dobil, v Rovah! Lahko se iznova znojš in potiš, da iznova nova trpiš deset, dvanaest let, da iznova gledaš — zoreti sad!

Daj, daj, duša ubita, daj, če moreš!

Tako se je delila pravica Schmeideku — in tako se deli naprednemu učitelstvu! Še me se vprašujemo: Je li še zapisano nad portalom dunajskega gradu geslo: »Iustitia fundamētum regnorum«?

O, še je še — pa saj je tudi po vseh duhovniških knjigah zapisano, da je naša vera vera ljubezni, izvrševalec te ljubezni pa je duhovščina! Kako se izvršuje ta ljubezen, pa izkuša najbolj napredno učiteljstvo!

Toda — gospodje! — nikar ne mislite, da nas strete! Ne, ne! Posoda krivic se naglo polni, in kadar bo prepolna, takrat izbruhne vse na dan — in grehi storjeni na naših glavah, se bodo maščevali nad vami še v četrti rod!

„Edinosti“ in drugim, ki jim gre.

»Piccolo« je prejšnji teden prinesel poročilo okr. šol. sveta v Kopru. V tem poročilu je razbrati, da italijanski okr. šol. svet ne ovira otvoritve C. M. zasebne ljudske šole v Sv. Luciji pri Piranu, a da se mu čudno zdi, čemu se za otroke »par« slovenskih priseljencev odvarja hrvaška ljudska šola.

»Edinost« z dne 29. avgusta je nato v notici »Kako nesramno lažejo!« odgovorila, ali tako, da je sedla na besedi »par« in »priseljencev«, drugi važni moment, ki je za prospeh pouka merodajen, namreč zadevo o učnem jeziku bodoče šole, je pa potajila, da, celo smisel »Piccolovega« poročila je potvorila s »par privandranili Slovanov«. Potem člankar v »Edinosti« našteva več popolnoma slovenskih (ne hrvaških!) vasi v Piranščini, ki so bile slovenske tudi tedaj, ko je Be-

nečan zapovedoval onemu delu Istre.

Govori tedaj »Edinosti« člankar o Slovincih. Kako pridejo sedaj ti nakrat do hrvaške ljudske šole, in če jim jo poklanja tudi družba sv. Cirila in Metoda za Istro? Ljubeznivosti narodno nestrpnih Lahov o »par privandrancev« (slovenskih n. b.) nas puste povsem hladne. Na take Lahom prirojene fraze je skoro škoda odgovarjati. Ali važnejša je nam zadeva glede učnega jezika. Za slovenske otroke je edino primeren slovenski učni jezik. Če so v Piranščini Slovenci doma, jim gre slovenska šola, nikakor pa ne hrvaška. Presenečeni smo sami, da bodo morali slovenski otroci v tej novoustanovljeni šoli sprejemati pouk v drugem negoli domačem, t. j. slovenskem jeziku in to celo po zaslugi C. M. družbe za Istro. Slovinci in Hrvat sta res »brat in brat«, ali prvi pogoj bratstva je, da drug drugemu ne vsiljuje svojega jezika. Borimo se li proti Nemcem in Lahom morda zato, da bomo na jugu prepuščali slovenske postojanke, in bodisi tudi bratu Hrvat? Za tako kavalirsko radodarnost smo menda le premalo številni! Sveta dolžnost družbe sv. C. in M. za Istro je tedaj, da uvede na tej svoji šoli v Piranščini slovenski učni jezik; če ji je namreč pri srcu napredek slovenske dece in Slovanstva v Istri. Ne vemo, kdo je imel pri ustanovitvi te šole in določitvi njenega bodočega učnega jezika glavno besedo, tudi o učnem jeziku te šole »Edinost« pred časom, ko je o šoli često pisala, nikoli ni znila jasne besede. Prosimo pa v imenu dece ki bo šolo obiskovala, in z ozirom na prospeh obeh slovanskih narodov v Istri, da se zadeva z učnim jezikom v tej šoli čimprej uredi po resničnih narodnih razmerah v Piranščini.

Nove odredbe za srednje šole na Hrvaškem.

Zagreb, 2. septembra 1912.

Nečavno je hrvaška vlada izdala nove odredbe za sprejem v srednje šole. V teh odredbah zopet predpisuje v posa-

LISTEK.

Ellen Keyeva — učiteljica.

(Konec.)

Kakor mu otopi razum in volja, istotako postane površen v svoji pravičnosti do sebe in do drugih, površen v svojem čustvovanju sploh. Vsa intelektualna vzgoja pa je brez pomena, če ji ni podlaga močno razvito duševno čustvovanje. Samo oni, ki je imel zmožnost vzljubiti samo nekaj ljudi tako globoko, da bi umrl zanje, samo oni je zmožen, da živi krasno življenje za mnogo drugih.

Rekli smo, da ni mogoče otroku, da bi razvil svojo osebnost in moči, ki spe v njej, če mora študirati vse predmete ob enem v določenih porcijah. In zato pravi Ellen Keyeva: Otroci si naj izbira predmete, ki ga interesirajo in za katere ima talent, sam in naj se poglubi vanje. Sam naj najde učenec pot, sam naj si poišče svoj smoter, kakor mu je dano, in potem bo tudi natančno vedel, česa se mu je lotiti, spoznal bo, v koliko so se mu razvile dušne moči, kako daleč bo mogel priti z njimi. Kar se tiče glavnih predmetov: zgodovine in zemljepisja, prirodoslovstva in matematike, bi se ne smeli nikdar poučevati vzporedno, ker poglob-

ljenje ni mogoče. Glavni učni pripomoček v tej moderni šoli je muzej. Toda tu ni učitelj, ki vodi celo tropo otrok kakor ovce od omare do omare, kot se godi pri nas. Ne, muzej ima za otroka šole takrat vrednost, če ga pozna iz lastnega raziskovanja. Šele takrat lahko reče učitelj učencu: Pojdi in si ogledaj, kar se tiče tvojega predmeta in preštudiraj natančno! Učitelju niti ne bo treba iti z njim.

Razen muzeju pripisuje Ellen Keyeva veliko vzgojno vrednost knjigam in umetnosti sploh. Vsaka šola naj bi imela veliko knjižnico, v katerih bi bile vse znamenitejšje knjige domačih mož in pa prevodi znamenitih pisateljev drugih narodnosti.

Vsi prostori namenjeni učencu, kakor tudi zunanost poslopja naj bi tvorili harmonično celoto, za vsako šolo zahteva tudi znamenitih slik ali vsaj kopij. Ker samo, ako otrok takorekoč živi v umetnosti, se mu more razviti iskrena ljubezen do umetnosti. Ako prouči ustnovore doobra, tedaj samo si more ustnovore samostojno sodbo o njih.

V tej šoli bi bili otroci približno do petnajstega leta. Gojenci bi bili pripravljani za življenje, in sicer nekateri s to, drugi z drugo stroko, in potem bi mogli vstopiti v uporabne šole, kakor jih imenuje Keyeva, šole za klasične studije, razne znanosti, za umetnost in rokodel-

stvo, za stanove in urade. Iz šole izgine vsa plašnost, ves strah za dosego smotra izgine, saj je ta obstal samo zaradi tega, ker ni učenec nikdar vedel, ali njegove moči zadostujejo, saj jih ni nikdar poizkusil; vse to bo minulo. Ne, šola bo imela takrat samo en smoter: narediti sebe nepotrebno in pustiti življenje in srečo na svoje mesto.

In v tej šoli tudi ne bo nobenih izpričeval, nobenih pohval; tudi izpitov ne bo, saj bo vendar vsak učenec sam deloval na to, da doseže samostojnost, da se izpopolni v tem, kar ga zanima. Samo, če si učenci sami zažele izkušenj, tedaj se te vrše, toda učenci se morejo javiti k izkušnjam popolnoma neodvisno drug od drugega.

Če pa samo malo mislimo na to, da bi se vse te sanje, ki jih sanja Ellen Keyeva, mogle kdaj uresničiti, tedaj moramo pred vsem vzgojiti učitelje v tem smislu. Patentirana pedagogika bi se morala umakniti individualni, in samo oni učitelj, ki bi se znal z otroki igrati, z njimi živeti, se učiti od njih in jih ljubiti, samo dotični bi smel biti aprobiran. Na učiteljsko bi mu bilo treba biti samo eno leto, če potem, ko je dovršil najvišje šole. Pri aprobaciji pa bi ne odločevala samo komisija, temveč v prvi vrsti otroci! Zakaj samo otroci vedo dobro, kdo jih razume in kdo jim hoče dobro.

Ej, in kakšne načrte ima Ellen Keyeva še za učiteljstvo! Njeni učitelji bodo imeli le malo ur na dan, veliko miru in jako veliko plačo, da se bodo brez skrbi za obstanek lahko posvetili nadaljnim študijam. Službena doba pa bi znašala največ 20 let! Nikar pozabiti, da so to samo sanje, in Ellen Keyeva jih sanja daleč, daleč proč od Kranjske, najmanj tako daleč kakor je daleč sonce od zemlje!

Po preteku teh dvajsetih let stopijo potem učitelji v razsodišče na učiteljskih. Pripada jim tudi naloga, da vzame vsako leto vsak izmed njih nekaj, največ 5 gojencev učiteljskega s seboj na potovanje po domovini in tujini!

Zrelostno izpričevalo, oziroma zrelostni izpit gojencev odpade, saj si ga je prislužil v pogovoru s svojimi voditelji na potovanju in med vso učno dobo.

Ellen Keyeva pravi h koncu o svoji šoli: Moje sanje se ne bodo tako dolgo uresničile, dokler bodo države žrtvovalе vse za militarizem. Šele kadar se konča to, takrat bo prodrlo spoznanje, da leži obramba države v šoli, v vzgoji otrok, vzgoji velikih individualnosti.

Vkljub temu pa, da se zde te sanje skoraj neizvedljive, vendar ni ostalo delo brez uspeha. Prvi so bili Angleži, potem Nemci, ki so ustanovili nekaj šol po tem principu.

meznih slučajih sprejemne izkušnje, ki jih je narodna vlada po nasvetu profesorjev in ravnateljev l. 1908. odpravila ter s tem dala lep zgled naprednosti naši učni upravi. Da se sedaj zopet uvaja sprejemna izkušnja, je znak hude reakcionarnosti. Še huje pa je, da se sprejemna izkušnja ne zahteva splošno, ampak le v »dvomljivih« slučajih. Obenem se ravnateljem srednjih šol nalaga, da ne sprejemajo dijakov, pri katerih moralne, zdravstvene ali gmotne (!) razmere ne nudijo sigurnosti, da bodo mogli dovršiti študije. S tem se daje ravnateljem, ki so seveda večinoma vladni zaupniki in morajo biti vladi na uslugo, moč, da odklanjajo dijake, ki bi mogli biti »nevarni«. Prepad med prostim narodom in inteligenco bo se še povečal, ker bo siromaku še težje pridobiti si boljšo izobrazbo. Že zdaj na Hrvaškem jako malo kmetijskih in delavskih sinov študira. Ti so navadno najbolj »revolucionarni«, dočim so sinovi uradnikov že od doma dresirani na štreberstvo. Značilno je tudi, da se je šolnina na vseh srednjih in njim sorodnih šolah podvojila za one, ki nimajo na Hrvaškem ali Ogrskem domovinske pravice. A to še ni dovolj; takšni inozemci (n. pr. z Istre, Dalmacije ali Bosne) sploh ne morejo biti oproščeni šolnine! Kaj bi hrvaška vlada rekla, ako bi se dijakom iz banovine, ki v velikem številu obiskujejo avstrijske univerze, zlasti medicinsko fakulteto podvojila kolegnina? Ali hoče Cuvaj obdati svojo »komisarovino« s kitajskim zidom?

Ali ste že prijavili svoj pristop k društvu „Jubilejska samopomoč“? — Ako ne, storite to takoj v interesu svojcev!

Klerikalci — učiteljstvo — uradništvo.

Vsak trezno misleč človek bi moral misliti, da ni mogoče, da bi bil na Kranjskem še sploh kak učitelj ali uradnik pri klerikalni stranki. Kar počnejo zadnji čas klerikalci z učitelji in kakor se sovražno vedejo proti službeni pragmatiki državnih uradnikov, to bi menda vendar zadostovalo, da se odpro oči še tako zaslepljenemu učitelju in uradniku. Žal, da je med učiteljstvom in še več med uradništvom ljudi, ki za skledico leče prodajo vse svoje stancvske tovariše. V čast učiteljstvu moramo priznati, da je med učitelji več značajev čstalo, kakor pa med deželnimi uradniki, akoravno žive učitelji v najhujšem preganjanju. Starejši učitelji so že v izjemnem stanju. V dobi nemškutarstva so bili tudi narodno-napredni učitelji zapostavljeni pri oddaji služb, a ne tako, kakor sedaj pri klerikalcih. V splošnem so pa nemškutarji jako mnogo storili za učiteljstvo in za šolstvo. Takratnim koritarjem torej ni bilo toliko zameriti, ako so se prodali, ker so s tem pač oškodovali svoje boljše kvalifikovane in starejše tovariše, nikakor pa niso škodovali s tem vsemu učiteljskemu stanu. Isto je bilo z uradniki. Sedanji koritarji so pa naravnost v pogubo vsemu učiteljskemu stanu.

Klerikalna stranka ni samo sovražno naprednim učiteljem, ampak šoli in učiteljstvu sploh. Ona pač plačuje izdajice, a ne iz ljubezni do njih, ampak samo zaradi tega, ker jih potrebuje. S pomočjo Slomškarjev sklepa postave, s katerimi

A zato, če so jih ustanovili na Angleškem, Francoskem in Nemškem, imajo še strašansko dolgo pot do Avstrije, posebno pa do Kranjske. In morda bi bilo pri nas najbolj treba reforme, reforme v vseh ozirih. Saj so nas zatirali povsod, na vseh krajih, tako da smo si časih komaj upali dihati, a skrito ni ostalo; morda je ravno to vzrok, da smo si vendar obdržali svoje mnenje. In sedaj smo si upali ven, čeravno je komaj teden dni tega, ko se nam je reklo, da naj nikar ne nastopamo, ker blamiramo sebe in njih. Njih namreč, ki so nas vzgojili. Izpričevalo so si dali s tem sami. Morda bi blamirali, a ne toliko sebe, kakor njih, če bi nastopili samo s tistim, kar so nam dali na pot v življenje oni.

Vzgojili smo se v mnogih ozirih sami, a ravno zato bomo znali vzgojiti učenčevost individualnost, da se bo zavedal svoje moči, kakor zahteva to Ellen Keyeva.

Sam naj si črta pot, po kateri mu bo hoditi, ljubi naj delo ne zaradi plačila, nego zaradi dela samega in zaradi svojih bližnjikov. Izpolnil bo svoj čas popolnoma, tako da bo lahko slednjič rekel: Vso moč sem uporabil, nič je nisem zapravil. Popisoval bo življenje resno, ljubil ga bo in imel bo moč, ga živeti. Ne bo ljubil smrti in ne bo imel vzroka zapuščati življenja, ki je lepo, in če mu ne bo lepo, si ga bo znal ustvariti lepega. V tem bo dobil svoj peklic in pomen.

utesnuje učiteljske pravice S pomočjo Slomškarjev odklanja predloge za izboljšanje učiteljskih plač. Kakor smo omenili, da je častno za napredne učitelje, ker v takih razmerah vztrajajo, tako moramo v sramoto vseh Slomškarjev priznati, da v nobenem drugem stanu izdajice niso tako nizko padle, kakor ravno učitelji. V vseh stanovih imamo brezznačajne ljudi, ki se hočejo koristiti na škodo drugih posameznikov. Kadar so pa splošne koristi dotičnega stanu na dnevnem redu, takrat se pa vendar zavedajo in izkušajo škodo zabraniti. Pri Slomškarjih pa njih voditelja prostodušno glasujeta za vse predloge, ki oškodujejo ves učiteljski stan. Ko sta bila izvoljena za poslanca, so klerikalci vpili, da so s tem pokazali, kako prijatelji so učiteljstva, ker so jim dali dva zastopnika. Ako jih pa sedaj kdo opomni, kako je mogoče, da učitelja-poslanca glasujeta proti učiteljskim interesom, pa kratko odgovore, da jih niso volili učitelji, ampak ljudstvo. Radi bi vedeli, kateri poslanec-duhovnik bi glasoval proti interesom duhovščine in bi potem rekel, da ga niso volili duhovniki, ampak ljudstvo. To je pa tudi skrajno neljubo Slomškarjem, ako se jih vpraša, kako morejo biti pri stranki, ki deluje v pogubo vsega učiteljstva in ki sili celo njih tovariša-voditelja, da morata proti njih interesom glasovati. Pri tem se jako radi poslužujejo izgovora, da tudi liberalna stranka ni nič storila za učitelje. Tudi to se jim mora pojasniti, da brez laži in zavijanja niti živeti ne morejo. Res je, da so bili med liberalnimi poslanci tudi možje, ki niso bili posebno naklonjeni učiteljskim težnjam. Res je pa tudi, da niso sami imeli nikdar večine v deželnem zboru in da so storili, v kar so veleposestniki privolili. Največja zasluga napredne stranke pa je, da imamo osebnost status. Kaka krivica bi se učiteljem zgodila, ako bi bil krajevni status. Priznati pa tudi moramo, da takrat, ko je bil sklenjen osebni status, nismo bili tako na slabem kakor smo danes. Od tistega časa so se življenske potrebnosti podražile najmanj za 100 odstotkov. Naj nam klerikalci zvišajo vse naše istočasne dohodke za 100 odstotkov, in videli boste, da bomo prav zadovoljni.

Vabilo na

XXVII. redno veliko skupščino

„Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ v nedeljo 22. septembra 1912 leta ob 11. uri dopoldne v Trstu v veliki dvorani „Narodnega doma“ (Piazza della Caserma šte. 2).

Vzpored.

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzorništva.
5. Volitev članov v družbeno vodstvo.¹
6. Volitev nadzorništva (5 članov).²
7. Volitev razsodništva (5 članov).³
8. Slučajnosti.⁴

Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, dne 27. avgusta 1912.

¹ Iz vodstva izstopijo letos gg.: Aleksander Hudovernik, dr. Janko Šleibinger in Ivan Vrhovnik, odpovedal pa se je g. dr. Gregor Žerjav. Voliti je torej štiri odbornike za dobo treh let, enega za dobo enega leta.

V odboru ostanejo še gg.: Fr. Črnagoj, dr. Ernest Dereani, dr. Ivan Merhar, Fr. Pahernik, Matija Prosekar, Andrej Senekovič, Luka Svetec, dr. Ivan Tavčar.

² V nadzorništvu so bili gg.: dr. Fran Ilešič, dr. Alojzij Lavš, dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Miloš Stibler.

³ V razsodništvu so bili gg.: dr. Vinko Hude-list, Jakob Kogelj, dr. Fran Rosina, dr. Fran Tekavčič, dr. Karel Triller.

⁴ Do dne 27. avgusta t. l. so podani predlogi, o katerih bode sklepala velika skupščina: a) za Štajersko se ustanovi mesto posebnega potovalnega učitelja; b) glavna skupščina se deli v zaupno in manifestacijsko zborovanje; c) tajnikovo in blagajnikovo poročilo naj se izroči tiskano delegatom 14 dni pred veliko skupščino.

Dostavek: Dne 21. septembra ob 7. uri zvečer bo zaupno zborovanje po § 2. društ. zak. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebnemu povabilu. Za pokrovitelje in podružnične delegate veljajo „zglasnice“, ki so jih dobili za veliko skupščino, obenem tudi kot legitimacije k zaupnemu zborovanju.

V pomislek.

Ah, besede! One izzvenijo! Delo le nas približuje večnosti!

Večnost pa je vendar to, po čemer vsak človek na skrivnem hrepeni! Zaradi nam neugodne političske konštelacije se je vprašanje o slovenskem vseučilišču, kjer bi se osredotočila narodna znanost in na njeni podlagi ustvaril narodni vzgojni vzpored, pomaknilo v daljino bodočnost. Prisiljeni smo svojo vzgojo na drugi način pospeševati.

Vsak posameznik pride enkrat v življenje — če namreč ni pretop! — po krajši ali daljši križevi poti do samovzgoje. In

samovzgoja je pa vendar cvet, ideal vse vzgoje.

Isto je pri narodih. Tudi oni morajo enkrat začeti s samovzgojo, zakaj drugače utenejo v morju človeštva. Oni narodi pa, ki nimajo te moči v sebi, imajo napisano smrtno obsodbo že v svojih očeh in kdo ve, če že ni blizu eni vek, ki jim bo pel — miserere. Naš narod pa kaže vendar toliko žilavosti pri zidanju razdrenih najnaravnejših postav, pripadajočih vsakemu bitju eo ipso, torej ima bodočnost! Za to se pa mora že vendar enkrat začeti intenzivnejše vzgajati v lastnem duhu, ne samo v lastnem jeziku. Saj je že Tolstoj dejal:

»Šola je dobra samo tedaj, če se seznanji z vsemi zakoni, po katerih živi narod.«

Vsi narodi to že davno upoštevajo. Poglejmo na primer samo sosede Italijane ali Nemce! Če je še tako ničevostni znak naroda, a povzdiguje se kot bivstvo, svetinja.

Samo mi Slovenci se vzgojujemo še zmeraj po diktatih mož, ki ne izhajajo iz naroda, dasi dobro vemo, da rabi naša narodna psiha nekaj drugega nego italijanska, nemška itd. Obdani smo res od težkega obroča, toda od juga nam sije izza merskih temin še blagodejen žarek upanja in v sebi še čutimo moč.

Zaraditega pa: sestavimo si lastni vzgojni program!

To je sicer jako težko, a če pomislimo, koliko je slovenskih profesorjev, učiteljev in drugih, ki bi k temu lahko veliko pripomogli, se nam ni treba ničesar bati.

V svojih društvih in potem svojih glasilih bi začeli polagoma zbirati kamenčke in če bi vztrajali, nastane v kratkem iz tega lep dom, ki nam bo v ponos in čast. Pri tem pa moramo pomisliti, da je največja moč naše duše v čuvstvu in da bi bilo treba umstveno in voljno stran duše malo bolj izobraziti. V pošte vzmimo samo vprašanja: Kaj smo? Kam hočemo? Kako bi prišli tja?

Ujam, da ne pridejo te besede do gluhih ušes!

Začetek šolskega leta se bliža. Slovenski starši, bodi Vam geslo: Slovenski otrok v slovensko šolo!

Iz naše organizacije. Goriško.

Tolminko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor dne 8. septembra ob 10. uri dop. v Kobaridu. — Nadejaje se številne udeležbe, pričakujemo zlasti onih, ki dosedaj le od strani gledajo naše društvo. Odbor.

Književnost in umetnost.

»Zvonček«. Vsebinska 9. številke: 1. Fran Žgur: Poletna. Pesem. 2. Kimavec. Vinjeta 3. Kristina Kešetova: Povest vrnivše se lastovice. 4. Nova obrtna šola v Ljubljani. Podoba. 5. Fran Žgur: † Frančišku Ks. Troštu. Pesem. 6. Maja: Kralj vseh kraljev. Pravljica. 7. Tone Rakovčan: In v čolnček... Pesem. 8. Po sadje. Podoba. 9. M. K.: Pogovor vrabcev. 10. Tone Rakovčan: Otožna. Pesem. 11. Kristina Kešetova: Moj najljubši učni predmet. 12. Na obisku pri stari materi. Podoba. 13. Ivo Trošt: Leseni Jakob. 14. Čmrlji. Podoba. 15. I. E. Rubin: Stepanove sanje. 16. Fran Žgur: Nevihta. Pesem. 17. Tone Rakovčan: Narodna. Pesem. 18. Pouk in zabava: J. K. Demant. — Rešitev in rešilci. — Kotichek gospoda Doropoljskega.

»Popotnik«. Vsebinska 8. številke: 1. Pav. Flere: Delovna ali dejavnostna šola. (Dalje). 2. Anton Skala ml.: Slovenski pesniki in pisatelji. 3. Ana Pfeifer: Prosto spise v I razredu. (Konec). 4. Dr. Iv. Lah: Uvod v razredno šolstvo. (Dalje). 5. Razgled. Pedagoški paberki. Šolska higijena. Šolske in učiteljske vesti. Srednje in višješolski vestnik. Inostransko šolstvo. Prosvetna krenika. Razne vesti. Mala poročila.

Zemljopisni atlas za narodne osnovne ali pučke šole. Sestavili Franjo Peyer i Stjepan Širola. — Prema pedagoškom principu: »Od bližega dalnjemu, od poznatoga nepoznatomu«, koji vrijedi naročito u osnovnoj ili pučkoj školi, sastavljen je »Zemljopisni Atlas«, koji je izišao u drugom izdanju — upotpunjen i usavršen tako, da može stati o bok najboljim modernim, reformnim školskim atlasima. — »Zemljopisni Atlas«, koji su pregledali naši najvidjeniji stručnjaci, a na čelu im kr. sveučilišni profesor Dr. Hinko pl. Hranilović, te izrekli pohvalni svoj sud, — sadržajem je bogat, opremom ukusan, a cijena mu je umjerena. — »Zemljopisni Atlas« sadržaje: Geografske elemente u 32 kolorirane slike, da se djeca najprije upoznaju s kartografskim znakovima i priuče čitati zemljovidni nacrt. Kako zem-

ljopisna obuka počinje sa školskom sobom, počinju i karte u ovom »Zemljopisnom Atlasu« sa školskom sobom, školom i okolinom škole. Iza toga dolazi najnoviji tlocrt glavnoga zemaljskoga grada Zagreba, a onda se nižu redom karte: Kraljevine Hrvatska i Slavonija u većem mjerilu i to dvije karte, jedna: oro- i hidrografska, a druga: politička. Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Herceg - Bosna i Istra. Austro-Ugarska. — Evropa i Planioglobi. Sve su karte izvedene najtočnije modernom kartografskom metodom, te su tiskane u sedam boja tako, da će zadovoljavati i higijenskim propisima. No da »Zemljopisni Atlas« prikaže što više zorno naše krajeve i prijedjele, dodano mu je oko 60 krasnih fotografskih snimaka iz svih krajeva Hrvatske i ostaloga svijeta, prikazane su najznameniteje crkve i manastiri, historijski spomenici, spomenici zaslužnih ljudi, kao i narodne noše u koloriranim slikama iz svih krajeva Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Herceg-Bosne i Istre, ukojima će »Zemljopisni Atlas« moći u školama poslužiti kao izvršno pomagalo kod zemljopisne obuke. A da i spoljašnošću svojom bude djelo ukusno opremljeno, priredjen je krasni naslovni list u hrvatskoj narodnoj ornamentici i koloriranim grbom kraljevina Hrvatski i Slavonije, koje su slikovito prikazane i tu u posve malom mjerilu. Već prvo izdanje našega »Zemljopisnoga Atlasu« pripustila je visoka kr. zemalj. vlada, odio za bogostvije i nastavu, u Zagrebu svojom naredbom od 30. rujna 1904, broj 15.530, za porabu u nižim pučkim, opetovnim i šegrt-skim školama, a od onda je sva velika naklada potpuno rasprodana. Nakon povoljne i pohvalne stručnjačke, ocjene ovoga usavršenoga i popunjenoga »Zemljopisnoga Atlasu« bila bi izlišna svaka preporuka, to više, jer mu je udarena niska cijena od K 1.80, da ga mogu nabaviti i siromašniji učenici. Sve narudžbe za »Zemljopisni Atlas« neka se uprave na kartografa Franju Peyera u Zagrebu (Prilaz Djure Deželića, 69). Kod većih narudžba daje se i popust.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrov na zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca avgusta K 125.967-75.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2. 8. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znak se ne odgovarja.

Obrambni vestnik.

**** O razpustu strokovnih organizacij francoskega učiteljstva** smo poročali v zadnji številki. Navedli smo vzroke, ki so dovedli vlado do tega, da je te organizacije razpustila. Tudi smo povedali, zakaj je šlo učiteljstvo v te sindikate. — Istočasno s nami poroča o tem dogodku tudi »Slovenec« ter piše končno takole: »Nepatriotične izjave francoskih učiteljev in pa združenje z revolucionarnimi delavskimi organizacijami, so vendar zgagnile tudi vlado in naučnega ministra, da sta stopila brezverskim in revolucionarnim učiteljem ostrejša na prste, kot nava-jamo uvodoma. Znano je, francoska Confédération generale du travail že leta središče antimilitaristične propagande, da so bili njeni člani zaradi te propagande neštetokrat že v ječah, da je njeno časopisje neštetokrat zapl件jeno in da policija stalno nadzira delavsko borzo. S tem, da je učiteljski sindikat postal član te organizacije, ga francoska vlada obtožuje, da hoče prenesti antimilitaristično akcijo in odgajati mladino v nepatriot-skem duhu. Da ta domneva ni brez podlage, je iz navedenega razvidno. Razvidno pa je tudi, da postaja francoski narod sit revolucionarnih francoskih brezvercev in da ni daleč čas, ko bodo za katoliško cerkev v tej državi prišli lepši časi.« Prosimo svoje čitatelje, naj naš v zadnjem listu objavljeni članek še enkrat prečitajo in naj prečitajo vse tiste notice, kolikor smo jih doslej priobčili o organizaciji francoskega učiteljstva; vse to naj primerjajo z gorenjimi, iz »Slovenca« dobesedno citiranimi besedami, potem bodo razumeli stavek, ki z njim zaključuje sobotni »Slovenec« svoje poročilo in ki se glasi doslovno tako: »Pripomniti je samo še, da so te francoske učiteljske sindikate naši liberalni listi vedno hvallili in se je svoj čas »Učiteljski Tovariš« zanje zelo navduševal.« Naš odgovor na to »Slovenčevu« denunciacijo označuje ena sama beseda, pa še ta ni slovenska Glasi se: Šuft!

Kranjske vesti.

—r— Udeležniki na počitniškem tečaju Slovenske šolske Matice. a) Učiteljice: Bole Viktorija, Rojan pri Trstu; Čok Irma, Prosek pri Trstu; Debevec Milena, Smihel pri Postojni; Heren Marija, Ljubljana; Jelšek Amalija, Dornberg; Kene Zinka, Globoko pri Brežicah; Klančič Milka, Podgora pri Gorici; Klemenčič Lina, Toplice; Košiča Katinka, Moravče; Krajnik Franja, Kanal; Krapš Zdenka, Idrija; Lampe Ivanka, Predosje pri Kranju; Majer Ivana, Hromec v D. M. v Polju; Medić Lina, Ljubljana; Mikuluš Mara, St. Sebastian; Mozetič Josipina, Miren pri Gorici; Novak Fanči, Ledi- ne pri Idriji; Orel Franjica, Zgonik pri Proseku; Pfeifer Mar., Ljubljana; Pipan R., Ročinj; Pirc-Gabričič A., Artiče; Sabadin I., Sv. Ivan-Trst; Sajovic T., St. Lovrenc p. Štorah; Skrbinek Lj., Sv. Mar- jeta na Dr. polju; Soršak Angela, Rakit- na; Strauss Marija, Zameško na Dolenj- skem; Smid Matilda, Podgorje pri Slo- venjem gradcu; Vereč Josipina, Valta vas; Vilhar Slavica, Miren pri Gorici. b) Učitelji: Richholzer Fran, Malošče pri Beljaku; Ambrožič Jožef, Ljubljana; Čok Andrej, Trst; Dequal Ciril, Ljubljana; Fink Konrad, Vel. Lašče; Gantar Ivan, St. Jernej; Grčar Viktor, Ribnica; Haupt- man A., Sv. Križ pri Mariboru; Hergouth Josip, Šmartno na Paki; Jekl Josip, Sp. Galicija; Kiferle Ivan, Preska; Kočnik Ivo, Dobrič pri Brežah; Kokot Ferdo, Pišce pri Brežicah; Kovač Zdravko, Strmec nad Vrbo; Luznar Franc, Prim- skovo pri Kranju; Močnik-Peter, Sv. Pe- ter pri Vašinjah (Velikovec); Novak Aloj- zij, Ljubljana; Novak Rajko, Idrija; Orel Rihard, Šmarje nad Vip.; Pilgram Janko, Wolfsberg; Praprotnik Edvard, Miren pri Gorici; Rostohar Drag., Veliki Trn pri Krškem; Senica Robert, Sv. Jurij ob Ta- boru; Spenko Josip, Ljubljana; Svanjak Mihajlo, Strojna; Šentjerc Ferdo, Sromlje pri Brežicah; Šimon Rudolf, Globasnica; Škufca Janko, Žužemberk; Toman Jan- ko, Moravče; Urbančič Alojzij, Vogersko pri Gorici; Wagner Josip, Spodnja Šiška.

Tridesetletnice mature so 2. septem- bra t. l. praznovali v Ljubljani sledeči to- variši: Benedek Dragotin, Kecelj A., Kru- lec Iv., Spetzler G., Stiasny Lj., Toman J., Tomitsch M., Tramte Ig., Vogelnik Iv. in Zupan Ig. Med obedom pri Novem sve- tu, kjer smo bili prav dobro postreženi je sklicatelj Ljudevit Stiasny, c. kr. šol. nadzornik, pristrčno pozdravil navzoče omenjajoč, da je od 22 maturantov izza leta 1882. še 13 aktivnih, 2 sta vpokojena, 1 je učiteljski stan zapustil, umrlo pa jih je šest. Štiri je pobrala učiteljskemu stanu posebno naklonjena sušica, 1 se je pone- srečil v mrzli zimski noči, ko se je vračal s poseta pri sestri na svoje službeno me- sto, 1 pa je podlegel drugi bolezni. Izmed navedenih udeležencev so po videzu so- deč vsi v zdravi koži. Glede avancemen- ta je omeniti, da je po eden dosegel VII., VIII. in IX. činovni razred državnih urad- nikov, ostali pa uživajo dohodke I. pla- čilnega razreda ožje domovine Kranjske. Ti trije tovariši činovnih razredov nas ne bodo zlepa došli. Ker so po treznem pre- misleku prišli na to pot, jih ne moremo pomilovati, pač pa jim prav iz srca kliče- mo: Prav jim je! Vsem skupaj, tudi onim, ki se slavja niso mogli udeležiti, pa želi- mo trdnega zdravja in uspešnega delova- nja na kulturnem polju!

—r— Izjava. Žvedela sem, da se na- haja v imeniku »Slomškove Zveze« med njenimi člani tudi moje ime. Izjavljam, da jaz nikdar nisem pristopila k omenjeni zvezi in da nisem dala nobenemu dovolje- nja, da me sme vpisati. Kdo me je tedaj vpisal, ne vem. — Klotilda Kunasz, učiteljica na Suhorju.

—r— Na I. državni gimnaziji v Ljub- ljani se po uradnem poročilu ne bodo več sprejemali učenci v prvi razred v leto- šnjem jesenskem terminu, ker se je že ju- lija meseca zglasilo nad 160 učencev, ta- ko da bodo trije prvi razredi docela na- polnjeni. Manj učencev se je bilo zglasilo na II. državni gimnaziji za sprejem v prvi razred. Tam je še prostora za eno para- lelko in se bo vpisovanje za prvi razred vršilo, kakor je bilo prvotno določeno, v ponedeljek dne 16. septembra. Upati je, da bi se do tega časa tudi že rešila vloga občinskega zastopa ljubljanskega, da bi se vsaj ena vzporednica prvega razreda določila kot **razred realne gimnazije**, ki si jo želi in težko pričakuje toliko staršev.

Štajerske vesti.

—š— Učitelji oziroma učiteljice se opozarjajo na razpis učnega mesta v Pri- stavi, okraj Šmarje na Spodnjem Štajer- skem. Rok do 10. septembra 1912.

—š— Iz konjiškega okraja nam pi- šejo: V Čadramljah se je po daljšem pre- sledku vršil ob priliki zborovanja učitelj- skega društva dne 4. avgusta ob 3. uri

popoldan zopet sestanek staršev šolske mladine. Dasi so bile dosedanje prireditve skoro brez izjem dobro obiskane, je bil obisk 16. roditeljskega sestanka naravno presenetljiv. Največja šolska soba ni mo- gla prejeti vseh udeležnikov; dosti se jih je zaradi prenapolnjenosti moralo vrniti. Z zadovoljstvom beležimo, da se je sestan- ka udeležilo skoro vse v učit. društvu se nahajajoče učiteljstvo; celo dva tovariša iz laškega okraja sta bila prisotna. Čast vrlima Sentjedertčanoma! — Vzpored je bil nekoliko drugačen kakor pri prejšnjih rod. sestankih, in ravno to je bila nova privlačna sila. Razen 5 mičnih pesmi, ki jih je šolska mladost jako dobro zapela, so bile na vzporedju 4 deklamacije, ki so se istotako dobro prednašale, ter vzgojna igra »Hvaležna sirota«, ki je izvabila mar- sikatero solzo. Da je prireditev tako do- bro uspela, je v prvi vrsti zasluga domače učiteljice gđc. Kalschkove, ki se ni ustra- šila truda ter je z gl.čudovanjavredno yz- trajnostjo vadila deklamacije in igro. To- variš Hren pa je imel z učenjem pesmi dovolj posla! Da je bil njun trud bogato poplačan, je razvidno že iz tega, da je rod. sestanek učinkoval tako zadovoljivo, da se je moral na občo željo ljudstva na- sledajo nedeljo, dne 11. t. m., ponoviti. Čadramska šola pa si je s to prireditvijo zgradila novo pot do src staršev šolske mladine! In to je lep uspeh!

—š— **Pravico javnosti** je podelil na- učni minister dvorazredni dekliški trgov- ski šoli v Celju za leta 1911. do 1914.

—š— **Iz Celja.** Zveza narodnih dru- štev v Celju priredi letošnjo zimo pro- svetno skupščino v Celju. Razpravljalo se bo obširno in izdelal program za bodoče sistematično delo narodnih izobraževalnih organizacij na Štajerskem.

Splošni vestnik.

»Zarja« objavlja objektivno in simpa- tično pisano poročilo o XXIV. Zavezini skupščini v Celju.

Za I. vseslovenski cvetlični dan so se po nekod začele živahne priprave. Tako so priredili: 1. septembra cvetlični dan v Velikih Laščah, v Kranjski gori in v Op- čini pri Trstu; 8. septembra v Kranju, na Viču pri Ljubljani in v Vrtojbi na Go- riškem, 15. septembra pa v Ljubljani. Vendar pogrešamo še mnogo krajev, ki jih na splošno začudenje ne najdemo med prireditelji te važne priredbe v korist Dru- žbi sv. Cirila in Metoda, Slovenski So- kolski Zvezi in v prid ubožnega dijaštva. Kje so Črnomelj, Idrija, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kostanjevica, Krško, Litija, Me- tlika, Mokronog, Postojna, Radovljica, Ribnica, Šiška, Vrhnika, Žužemberk, Aj- dovščina, Bovec, Gorica, Miren, Prva- čina, Sežana, Solkan, Tolmin, razni trža- ški predkraji in druge slovenske trdnjave? Zadnji čas, da se povsod zganejo na rodo- ljubno delo. Prireditve cvetličnega dneva se mora povsod naznaniti pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Vloga mora biti z 1 K kolekovana. Važno je pripomniti, da se za cvetke ne zahteva nobene stalne cene, ker se tako prihrani pristojbina za licenco. Če se s cvetličnim dnevom zdru- ži kaka javna veselica, se lahko to na isti vlogi, torej brez posebnega kolk, prosi, le za ples je treba licence od županstva. Običajno se vlagajo prošnje za dovoljenje 3 dni pred prireditvijo, vendar zakonito ni predpisan noben rok. Naj tedaj povsod pravočasno poskrbe za oblastveno dovo- ljenje. Ljubljanski pripravljalni odbor se obrača do vseh Slovencev, naj bi poslate za 15. september kolikor največ aster, dalji in georgin za razprodajo pri ljubljanskem cvetličnem dnevu. Dopisi v zadevi cve- tičnih dni naj se pošljejo »Centralnemu odboru za I. vseslovenski cvetlični dan v Ljubljani, Šubičeva ulica 3.

Cenjeno učiteljstvo opozarjamo na ugledno narodno trdko Ivančič & Ku- rinčič v Gorici in jo najtopleje priporo- čamo. Kdor nas podpira, popirajmo ga tudi mi! Več glej oglas!

Harmonij, dobro ohranjen, amerikan- skega sestava, 9 spremenov, ki bi bil pripraven za šolo, se proda. Več pove upravništvo.

Popravek. V članek »Ljudska izo- brazba«, ki smo ga priobčili v zadnji šte- vilki, se je utilhotapila napaka, ki jo treba popraviti, da se ne izgubi smisel. V drugi koloni v predzadnjem odstavku se mora- jo vsi ni izpremeniti v in, torej: delavec in delodajalec itd.

Listnica uredništva.

Temeljiti referat tov. K. Kvedra z letošnjega Zaveznega glavnega zborovanja začnemo objavljati v prihodnji številki.

Razglasi.

Št. 1063.

Šolsko leto 1912/3 se prične na mestnih ljud- skih šolah ljubljanskih

dne 16. septembra 1912

s klicanjem sv. Duha in takoj potem z rednim šol- skim poukom.

Vpisavalo se bode v smislu § 33. dokončnega šolskega in učnega reda dne 13., 14. in 15. sep-

tembra 1912 v šolskih poslopih in sicer dne 13. in 14. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, dne 15. septembra pa od 9 do 12 ure dopoldne za I. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju v Komenskega ulici št. 17; za II. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Cojzovi cesti št. 5; za III. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 (II. nadstropje), za IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju Na prulah št. 43; za mestno tri- razrednico na Barju v šolskem poslopiju na Karo- linski zemlji št. 40; za nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 (pri- tičje); za mestno slovensko osemrazrednico v šol- skem poslopiju na Sv. Jakoba trgu št. 1; za mestno nemško dekliško osemrazrednico v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 2. septembra 1912.

Predsednik:
dr. Ivan Tavčar l. r.

Št. 1064.

Na pomožni šoli za manj nadarjene otroke se prične šolsko leto 1912/3 v ponedeljek dne 16. sep- tembra 1912.

Vpisavalo se bo v šolskem poslopiju IV. mestne deške ljudske šole Na prulah št. 13 pri tleh v ne- deljo dne 15. septembra t. l. od 9. do 12. ure do- poldne.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 3. septembra 1912.

Predsednik:
dr. Ivan Tavčar l. r.

Št. 1062.

Na obeh mestnih slovenskih otroških vrtcih se prične šolsko leto 1912/3 dne 16. septembra 1912. Vpisovalo se bo v šolskih prostorih na Zaloški cesti in v Cerkveni ulici dne 15. septembra od 9. do 12. ure dopoldne.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 3. septembra 1912.

Predsednik:
dr. Ivan Tavčar l. r.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjsko.

Št. 1789.

Na enorazredni ljudski šoli na Tunjicah se raz- pisuje učiteljska in voditeljska služba z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj vlagati

do 1. oktobra 1912.

V kranjski javni ljudsko - šolski službi še ne stalno nameščenim prosilci morajo z državnozdravni- skim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 25. avgusta 1912.

Sukna

in

modno blago

za moške in ženske ob-
leke priporoča firma

Karel Kocian

:: tvornica za sukno ::
v Humpolcu (Česka).

Vzorci franco.

**Rezervni zaklad nad
pol milijona kron.**

**Stanje hranilnih vlog
dvajset milijonov kron.**

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica

ljublanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu V LJUBLJANI Dunajska cesta šte. 18

Obreštuje hranilne vloge po čistih
4 1/2 %
brez odbitka rentnega davka.

pri avstrijski pošti hranilni št. 828.408,
pri ogrski pošti hranilni št. 19.994.
Telefon št. 185 Interurban.

Sprejema tudi vloge na **čeki** račun v svezi s čekovnim prometom ter jih obreštuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Denarni promet v l. 1911.
K 100,000.000.—

Upravno premoženje v l. 1911.
K 20,500.000.—

J. Jax

Ljubljana
Dunajska cesta

**Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.**

✻ **Pletilni stroji.** ✻

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13

— poleg „Figovca“ —

priporoča svojo veliko zalogo stekla,
porcelana, petrolejnih svetilk, ogledal,
okvirov, šip itd. Tintnike za solske
klopi, aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna stek arska
dela, tudi nova šolska poslopja
na deželi itd.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči
zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljeve soproge, v Novém Hradku p. Met.
(dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih dru-
štev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov čefira
kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m
za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko,
franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalnobarvno in močne kakovosti.
Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorci blaga
zastonj in franko.

Knjigoveznica

Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela,
galanterijo, passepartuje itd. Posebno
močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.

Starejša ženska,

morebiti vdova učitelja, uradnika, vpokojena učiteljica itd. ali druga ženska, ki bi ne zahtevala plače (ali ne velike plače) in živel z družino ter pomagala gospodinj, se želi k učitelju v prijaznem kraju slov. Koroške. Dobi svojo sobo. Postranski zaslužek. — Pisma pod »Doma« na upravo lista.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec
v Gorici

Tržaška ulica šte. 16
v lastni hiši
in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana

Frančiškanska ulica šte. 8.

priporoča:

Kuverte za šol. naznanila, negumirane. Uradne kuverte z napisom za šol. vodstva in krajne šolske svete.

Učne načrte za vse kategorije šol. Načela za občni učni načrt ponavljalne šole.

Cesarstvo pesem, čveteroglasno.

Telovadba, Brunet.

Narodne pesmi, J. Žirovnik, I in II. zvezek.

Slava cesarju Francu Jožetu I. in besedilo E. Adamič.

O prvinah in skupinah, Stupar.

Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Dr. E. Bretl.

Meterske trake, mape za šolsko matico, pisemski papir s kuvertami, pivnik, ovojni papir, podkladek itd.

Izvršilni predpis k dokončnemu šolskemu in učnemu redu, slovenski in nemški. Popravna znamenja na veliki lepenki.

: Ceniki zastonj in poštne prosto. :

SUKNO in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša **ZEFIRE** Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorce na željo franco. Zelo zmerno cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica šte. 5.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Ali ste že pridobili našemu listu novega naročnika?

sl im 120/24575

V lastnem interesu zahtevajo gospodinje pri nakupu izrečno: pravi Franck z kavnim mlinčkom. Zelo se svetuje, da se takoj prepričamo, če li ponujeni nam zabojček ali zavojček tudi resnično nosi „kavni mlinček“ kot jamstvo pristne kakovosti. — Tovarna v Zagrebu.

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831. — Jamstveni zakladi znašajo nad 416 milijonov kron.

Poslovni izkaz zavarovalnega oddelka za življenje.

Vložilo se je ponudb za zavarovano vsoto Izgotavljenih polic je bilo za zavarovano vsoto Naznanjene škode znašajo

	meseca avgusta 1912	Od januarja 1912
	1853	17018
K	14,799.433-14	K 137,293.423-97
	1600	14860
K	12,850.275-31	K 121,778.454-14
K	974.313-13	K 6,926.269-30

Učiteljska tiskarna v Ljubljani,

r. z. z. o. z.

Frančiškanska ulica šte. 8.

priporoča

vsakovrstne poštne in železniške tiskovine

za šolsko uporabo urejene po najnovejših uradnih vzorcih.

Ceniki zastonj in poštne prosto.

Schüller-jevi

TINTNI IZVLEČKI

so se izkazali kot najboljši

za šole, vzgojevalne zavode in velike urade za hitro in snažno pripravo cenene, prave tinte. V 6000 šolah in uradih upeljani.

1 liter izvlečka šte. 2 (4 krone) da 15–20 litrov najboljše šolske tinte.

Letna uporaba 2–3 vin. za učenca.

1 liter izvlečka številka 3 (6 kron) da 10 litrov fine Anthracen tinte.

Od 3 litrov dalje se pošilja franco. Velik prihranek in velika udobnost. Vzorce in prospekte gratis in franco.

Tovarna tint Fran Schüller, Amstetten N. A.

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

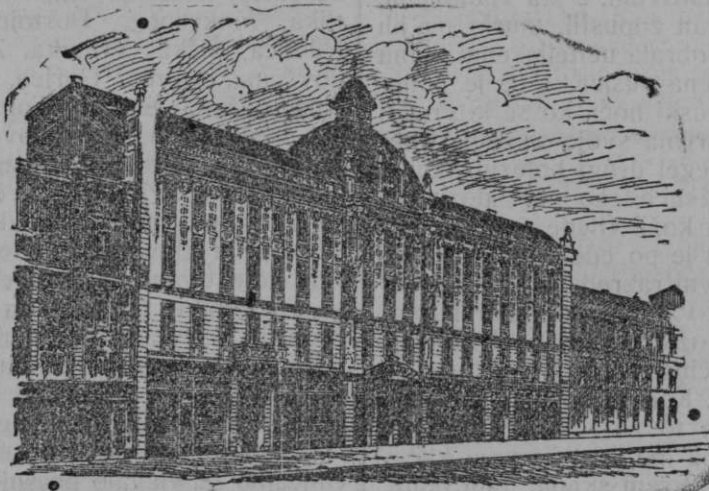
Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem l. 1911 614.5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog: nad 42 milijonov kron.

Rezervni zaklad: nad 1.300.000 kron.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. Obrestuje po

4 ¹/₄ %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Poslovanje nadzoruje

c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka špekulacija in izguba vloženega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Gorica Ivančič in Kurinčič

modna in manufakturna trgovina.

Usojava se naznanjati uglednemu učitelstvu posebno g. učiteljicam ročnih del, da sva založila vse potrebščine za vezenje in ročna dela. Z ozirom na to, da sva sklenila dati primeren popust v prid učiteljskim dobrodelnim namenom, se nadejava mnogih cenj. naročil. Obenem se dovoljujeva opozarjati p. n. ugledno učitelstvo na krasne novosti jesenskega in zimskega modnega blaga za ženske in moške obleke. Vzorce poštne prosto proti vrnitvi. Priporočava se uglednemu učitelstvu za blagohotno naklonjenost ter beleživa z odličnim spoštovanjem

Ivančič & Kurinčič.

Gosposka ulica 11.
(V. G. Carducci.)